

Predikan, Korskyrkan Borås den 5 november 2006, av Micael Nilsson

Marta och Maria – när sorgen skymmer sikten

Predikotext: Joh 11:1-44

Jag vet inte hur många gånger jag hört människor säga ungefär så här: - När prövningen kom slog den omkull mig. Jag bad men tyckte inte att jag fick något svar. Jag ropade till Gud men kunde inte se att någonting förändrades. Jag var inte ens säker på att det fanns någon Gud som kunde svara mig längre. Men sakta kom tron till vila igen. Det tog lång tid innan jag kunde se igen att Gud fanns - och fanns hos mig.

Jag citerar ingen särskild. Jag sammanfattar många olika människors vittnesbörd. De har uttryckt det på lite olika sätt, men har egentligen sagt detsamma. Nämligen detta: Det händer att sorgen skymmer sikten.

Ibland är det den stora sorgen. Sorgen över att världen ser ut som den gör. Sorgen över orättvisor och mänskligt lidande. George Barna är en välkänd amerikansk opinionsundersökare. Han frågade ett antal personer: - *Om du fick ställa en fråga till Gud och få ett svar, vilken fråga skulle det då vara?* 17 % av de tillfrågade svarade att de då skulle vilja ställa frågan: *"Varför finns det smärta och lidande i världen?"*.

Ibland är det de stora frågorna och de svåra frågorna som skymmer sikten och gör att vi har svårt att se Gud. Andra gånger är det den personliga sorgen. En älskad dör, vi drabbas av sjukdom eller andra misräkningar, kanske stora besvikelser, våra planer gick om intet. Och sorgen skymmer sikten. Jag antar att det händer oss alla under ett helt långt liv, då och då.

Idag har vi mött en bibelberättelse: **Joh 11:1-44**

Den handlar om sorg. Den handlar också om Guds närvaro mitt i sorgen. Jag tänkte att jag...
... först skulle vilja stanna inför Marta och Marias sorg, för att försöka visa dig hur den skymmer deras sikt och vad den gör med deras tro, för att sedan...
... visa dig hur Jesus förhåller sig till detta och vad han gör för att hjälpa dem, samt sist av allt...
... föreslå några saker vi kan lära av detta.

1. Marta och Marias sorg

Lasaros är sjuk. Marta och Maria sänder bud på Jesus.

Varför? De hade förtroende för honom. De tror att han kan hjälpa. Alltså sänder de bud på Jesus.

Jag gissar att du har gjort detsamma någon gång, för på ett sätt är ju våra böner just detta. Att be Gud om hjälp i nöden är att sända bud på Jesus.

Men Jesus tar tid på sig. Han springer inte med andan i halsen till Betania. Det första han gör är faktiskt att dröja kvar två dagar där han är. Jesus har en annan plan. Han tar en annan väg. Lasaros hinner dö och när Jesus väl kommer till Betania har Lasaros varit död i fyra dygn. Det ser ut som om Jesus kommer för sent.

Men nu när han äntligen kommer får han möta många olika uppdämda känslor. Först att springa ut för att möta honom är Marta. Det är typiskt för Marta. Hon beskrivs som en driftig, handlingskraftig kvinna i bibeltexterna. Hon går genast ut för att möta Jesus.

Vad säger hon? Vad skulle du ha sagt?

Martas ord blir en förunderlig blandning av glädje och sorg, lättnad och besvikelse, kärlek och vrede: *"Herre, om du hade varit här hade min bror inte dött."*

Vad säger hon? – *Jesus, du kommer för sent! Vart var du när vi behövde dig som mest?*

Hur läser du orden? Är de en trosbekännelse eller en anklagelse? Eller är det kanske både och. Det är inte så lätt att veta. Men det är ärligt, och uppriktighet är det enda Gud begär av oss. David ber i Ps 51:6: *”Du som älskar ett uppriktigt hjärta, ge mig vishet i mitt innersta.”*

Uppriktighet är en av grundstenarna för meningsfulla relationer. Naturligtvis gäller det också relationen till Gud. Om du känner dig utlämnad, i beroendeställning, till en människa, kanske inför en oförstående chef på arbetsplatsen kommer du att börja säga sådant som du tror att han eller hon vill höra istället för att säga vad du vill säga. Den relationen är inte uppriktig och trygg. Du kommer inte att trivas med den. Den blir meningslös.

Om du bara säger fromma saker till Gud, som du tror att Gud vill höra, kommer du faktisk sakta att glida bort från Gud. Marta sa som hon kände.

Var det en bekännelse eller var det en anklagelse?

Förmodligen var det både ock. Och de böner du ber, mitt i din sorg, är de bekännelser eller anklagelser?

Det är inte så lätt att veta. Förmodligen är de både ock.

Psaltarens psalmer är fulla av sådana böner. De pendlar mellan hopp och förtvivlan. Ibland är de lovsånger och bekännelser, andra gånger är de beklagande och ger uttryck för missmod. Tänk att det t.o.m. finns en hel bok i Bibeln som heter Klagovisorna!

Marta sa som hon kände till Jesus. Du hör honom inte tillrättvisa henne. Tvärtom. När sorgen skymmer sikten är det första viktiga steget för dig att säga som du känner till Gud.

Jesus svarar henne att Lasaros ska uppstå. Marta säger att hon verkligen tror det. Hon tror att Lasaros ska uppstå den dag Gud uppväcker alla de som dött i tron. Då svarar Jesus, Joh 11:25-27: *”Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö. Tror du detta?”* Hon svarade: *”Ja, herre, jag tror att du är Messias, Guds son, han som skulle komma hit till världen.”*

Efter detta sänder Jesus bud på Maria. När Maria möter Jesus kastar hon sig ner vid hans fötter. Hon möter Jesus med samma ord som Marta: - *Om du hade varit här...*

Det är exakt detsamma som Marta sa till Jesus. Det låter som om de talat med varandra på det sättet. Kanske hade de sagt det om och om igen i sin sorg: - *Om bara Jesus hade varit här...*

Det var inte bara tvivel. Det var förtvivlan. Vad gör man med en Frälsare som inte tycks vara närvarande? När Jesus ser att hon gråter faller han också i gråt. Bibeln säger att han upprördes, berördes starkt, av hennes sorg. Detta är Marta och Maria. De sörtjde. Sorgen skymde sikten. De kunde inte se Gud. De avlägger i och för sig sin trosbekännelse: - Jesus vi tror på att du hade kunnat göra ett under för fyra dagar sedan. Och vi tror på din makt att en gång uppväcka Lasaros på den yttersta dagen. Det är egentligen mycket starka bekännelser. Men något saknas. Något avgörande.

De trodde på Guds makt igår, och i morgon, men sorgen skymde sikten, så att de inte klarade av att ta in sin tro i nuet. Och det svåra för oss är ofta just detta, att ta in Guds makt IDAG. Särskilt när sorgen skymmer sikten.

2. Vad gör Jesus?

Först av allt dröjer han kvar 2 dagar där han befinner sig. Detta innan han ens ger sig av. Det är tydligt att Jesus ser på situationen på ett annat sätt än Marta och Maria. Här finns två olika sätt att se på samma händelse.

Har du känt det så någon gång? Du ber, sänder bud på Jesus. Men han dröjer.

Varför?

För att Jesus hade en annan planering. Han botade ofta människor direkt, som svar på bön. Men den här gången dröjer han. Han är nämligen i färd med att planera ett ännu större under. En slags demonstration.

Visst kunde Jesus genast ha svarat på bön, som när den där officeren sände efter honom och Jesus lovade komma, men officeren sa att det skulle räcka med att Jesus sände sitt ord. Då gjorde Jesus det och genast blev officerens sjuke tjänare botad. Det kunde Jesus ha gjort nu också. Och vi hade haft ännu en berättelse om hur Jesus botade sjuka i vår Bibel. Men nu ville han ge oss någonting mer, ett hopp, en demonstration av sin makt över döden. Och eftersom vi nu läser just denna text, söndagen efter allahelgonahelgen, när många saknar och sörjer sina älskade, så ger vi ju Jesus rätt. Hans sätt att göra det på blev det sätt vi behövde.

Ibland ber vi till Gud och tycker att han dröjer.

Ibland krockar våra perspektiv med hans.

Han dröjer för att han vet mer. Dröjer för att han tänker svara oss på ett annat sätt än vi själva tänkt ut.

Jesus har ett annat perspektiv. I dagarna, i samband med olika parentationer och begrävningar, har jag läst en bibeltext. Det är Jesu ord. Det är också märkvärdiga ord. De visar hur annorlunda han ser på liv och död. De är hämtade från Luk 20:38: *"Gud är inte en gud för döda utan för levande"* Ibland har jag tänkt att detta väl inte är så lämpligt att läsa för människor i sorg. Är inte Gud en Gud för de döda? Vad har vi då att hoppas på? Men nästa lilla sats vänder på allt och visar hur annorlunda Jesus ser saken: *"ty för honom är alla levande."*

Vi skiljer på levande och döda. Det gör inte Jesus. De som dött byter bostad, byter tillvaro och förutsättningar. Men de upphör inte. Inför Gud lever de lika mycket som förr, *"ty för honom är alla levande."* Och ser man så på saken blir förstås vissa prioriteringar annorlunda.

En sak till vill jag visa dig när vi nu funderar över hur Jesus bemötte sorgen. När Marta kommer till Jesus och vill ha svar på sina frågor så svarar Jesus på hennes frågor genom att ge henne lite god teologi, hopp, tankereda. – *Jag är uppståndelsen och livet, den som tror på mig ska leva om han än dör.*

Så kommer Maria. Hon säger exakt, ordagrant, samma sak till Jesus som sin syster. Men bakom hennes ord finns ett annat behov. Deras hållning är olika inför sorgen. Marta står rakt och ser Jesus i ögonen. Den handlingskraftiga Marta vill ha svar, ordning och reda på sina tankar. Och Jesus möter det i hennes liv.

Men Maria ställer sin fråga med en annan hållning. Hon har böjt sina knän. Hon ligger vid Jesu fötter. Hon gråter. Hon vill inte i första hand ha svar. Hon söker tröst.

Hur möter då Jesus henne? Jo, han gråter med henne.

Är det inte intressant att det bakom samma ord kan gömma sig helt olika behov.

En behöver hjälpa att reda ut sina tankar.

En annan behöver någon att gråta med.

En söker förklaringar. En annan söker tröst.

Och Jesus möter dem utifrån deras egna förutsättningar.

3. Sist av allt: Vad kan detta betyda för oss?

Först: Gud har sin egen tidsplanering. När vi ber om direkta ingrepp kan det ibland hända att Jesus dröjer, tar en annan väg. Varför? Det kanske vi aldrig förstår, men så har vi inte heller, som han, hela bilden. Det är en svår men viktig lektion i trons skola att lära sig att vila i tron på att Gud vet bäst, och aldrig kommer att svika.

För det andra: Jesus demonstrerar sin makt över döden. Varför är det viktigt? Jo, för att vi alla ska dö. Och för att vi alla ibland måste sörja anhöriga och vänner som dött. Det är därför Jesus ordnar med denna demonstration. För att ge oss tröst och hopp. En gång ropade han ut Lasaros från graven och ut ur döden.

En gång ska han ropa ditt namn.

För det tredje lär vi oss: Säg som du känner till Gud. Tala ut, uppriktigt, med Jesus. När sorgen skymmer sikten får du ha dina skymningssamtal med Gud. Det du känner, och säger, kommer inte att chockera Gud.

Han har hört allt redan.

Och han vet allt redan.

Sist av allt: Gud kommer ibland att svara på olika sätt på en och samma fråga, p.g.a. att vi som ställer frågan har olika förutsättningar och behov.

Ibland är du som Marta. Prövningen gör dig förvirrad. Sorgen gör dig omtöcknad. Då behöver du kanske ett samtal, kanske ska du gå en Alpha-kurs, d.v.s. en baskurs i kristen tro där man får prata mycket om allt med andra. Du söker tankereda. Du behöver hopp.

Andra gånger är du som Maria. Du behöver tröst. Du klarar inte goda råd eller färdiga svar och orkar inte med en massa ord. Det största bönesvar Gud skulle kunna ge dig är någon att gråta med.

Jag vet faktiskt inte vad som är störst. En Gud som ropar ut döda ur dödsriket eller en Gud som gråter. Båda dessa bilder är svindlande. Och båda dessa bilder är sanna.

Avslutning

När sorgen skymmer sikten...

Ibland skymmer sorgen sikten. Jag har mött dem som sagt: - *Prövningen, sorgen, gjorde att jag inte såg Gud.* Men jag skulle lika gärna kunna hålla en predikan över ämnet: När sorgen skärper blicken, för jag har också mött dem som sagt: - *I sorgen mötte jag Gud på nytt och förstod något om hans trofasthet jag aldrig förstått förr.* I Bibeln ber Job en sådan bön, Job 42:5: "*Förr hade jag bara hört om dig, nu har jag sett dig med egna ögon.*"

Vid närmare eftertanke var det just så det var för Marta och Maria. Först skymde sorgen sikten. De försköt Guds makt till dåtid och framtid, men orkade inte se Guds närvaro i nuet. Det är vanligt när sorgen drabbar oss. Jag känner igen det i mitt eget liv. Men när Marta och Maria sa till Jesus hur de kände, öppnade ett uppriktigt samtal, började allt förändras.

Marta fick ett svar, ett hopp.

Maria fick hjälp att gråta.

Och på det sättet skärpte sorgen blicken. Nu fick de se Guds makt som aldrig förr. Nu fick de lära känna Jesus på ett nytt sätt.

Så, vad ska du göra, när sorgen skymmer sikten?

Måste inte slutsatsen bli denna: Säg Gud hur du känner. Öppna ett ärligt samtal med Gud. Ta emot nya tankar. Gråt en stund tillsammans med Jesus. Försök vila. Även om Gud dröjer. Med tiden kanske att du upptäcker att sorgen faktiskt skärpt blicken. Ja, du kanske t.o.m. kan be Jobs bön: "*Förr hade jag bara hört om dig, nu har jag sett dig med egna ögon.*"